

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum habeat locum in iudicijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

aut minus dat, quam sic illi commensuratum. Sic ergo est differentia quae in re iudicata, l. q. est commutatio, uel distributio, sed in forma iudicij oēs materiae conueniunt, pro quanto iudex nulli praeter suam proportionem, quasi distribuit bona, & mala. Et propterea iudicij acceptiois pignora, qd distribuitur opponitur iustitiae, in omni potest habere locum iudicio. Hic autem esse mentem auctoris, etiā ex corpore articuli patet.

q. 18. art. 20. ad 1. & q. 61. ar. 2. ad tertium.

Super

cum habere potest personarum acceptio.

AD SECUNDUM dicendum, quod cum punitur aliquis grauius propter iniuriam in maiorem personam commissam, non est personarum acceptio, quia ipsa diuersitas personae facit, quantum ad hoc, diuersitatem rei, ut supra dictum est.

AD TERTIUM dicendum, quod homo in iudicio debet pauperi subuenire quantum fieri potest, tamen sine laesione iustitiae: alioquin non haberet locum illud, quod dicitur Exod. 23. Pauperis quoque non misereberis in iudicio.

QVAESTIO LXIII.

De Vitijs oppositis commutatiuae iustitiae in octo articulis diuisa.

OSTENDENDUM est de vitijs oppositis commutatiuae iustitiae. Et primo considerandum est de peccatis, quae committuntur circa inuoluntarias commutationes. Secundo, de peccatis, quae committuntur circa commutationes uoluntarias. Committuntur autem peccata circa inuoluntarias commutationes per hoc, quod illi quod nocuum proximo infertur contra eius uoluntatem: quod quidem potest fieri dupliciter, scilicet facto, & uerbo. Facto quidem, cum proximus laeditur uel in persona propria, uel in persona coniuncta, uel in proprijs rebus. De his ergo per ordinem considerandum est. Et primo, de homicidio, per quod maxime nocetur proximo.

- Et circa hoc quaeruntur octo.
- ¶ Primo, Vtrum occidere animalia bruta, uel etiam plantas sit peccatum.
- ¶ Secundo, Vtrum occidere peccatorem sit licitum.
- ¶ Tertio, Vtrum hoc liceat priuatae personae, uel solum publicae.
- ¶ Quarto, Vtrum hoc liceat clerico.
- ¶ Quinto, Vtrum liceat alicui occidere seipsum.
- ¶ Sexto, Vtrum liceat occidere hominem iustum.
- ¶ Septimo, Vtrum liceat alicui occidere hominem, seipsum defendendo.
- ¶ Octauo, Vtrum homicidium casuale sit peccatum mortale.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum occidere quacumque uiuentia sit illicitum.

dist. 39. q. 1. ar. 2. cor. Et 2. contra ca. 112. fi.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod occidere quacumque uiuentia sit illicitum. Dicit enim apostolus ad Roma. 12. Qui ordinationi Dei resistunt ipsi sibi damnationem acquirunt: sed per ordinationem diuinam prouidentiae omnia uiuentia conseruantur sicut illud Psal. 146. Qui producit in montibus senem, & dat iumentis escam ipsorum: ergo mortificare quacumque uiuentia uidetur esse illicitum. ¶ 2. Praet. Homicidium est peccatum ex eo, quod homo priuatur uita: sed uita communis est omnibus animalibus, & plantis: ergo eadem ratione uidetur esse peccatum occidere bruta animalia, & plantas.

¶ 3. Praet. In lege diuina non determinatur poena, nisi pro peccato: sed occiditur hominem, ut patet Exod. 22. ergo occidit hominem malum est peccatum.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit in libro de ciuitate Dei. Cum audimus, non occidit, per hoc dicitur esse de fructibus, quia nullus est nec de irrationalibus animalibus, quibus ratione sociantur. Restat ergo ut animalium nomine, quod dicitur esse, non occidat.

RESPONDENDO dicendum, quod nullus peccat, quod utitur realia ad hoc, ad quod est autem ordine imperfectiora sunt propriae: sicut etiam in generationis uia, naturae defectus ad perfecta procedit. Et inde est, quod generatione hominis prius est uitium, quam malum, ultimo autem hominibus etiam ea, quae uiuunt, ut plantae, sunt communiter propriae, omnia autem animalia sunt propriae: ideo si homo utatur plantis ad utilitatem, & animalibus ad uilitatem hominis, tantum, ut patet per Philosophum in 1. Politicorum. Item uis maxime necessarius esse uidetur animalia plantis utantur in cibum, & hominibus, quod sine mortificatione conuenit. Et ideo licitum est, & plantarum mortificationem animalium, & animalium in uitium ipsa ordinatione diuina. Dicitur enim Genes. 2. dedi uobis omnem herbam, & uniuersa sunt uobis in escam, & cunctis animalibus. Et Genes. 9. dicitur. Omne quod mouetur erit uobis in cibum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in ordinatione diuina conseruatur uita animalium, non propter seipsam, sed propter hominem. Unde ut Augustinus dicit in 1. de ciuitate Dei. In maiestate creatoris uita, & nos uisibus subditur.

AD SECUNDUM dicendum, quod animalia bruta, & plantae non habent uitam rationis, quam a seipsis agantur, sed semper aguntur a deo, naturaliter quodam impulsu, & hoc est quod fuit naturaliter seruata, & alioquin non commodata.

AD TERTIUM dicendum, quod licet occidat bouem alterius, peccat quidem, non occidit bouem, sed quia damnificat hominem. Unde non continetur sub peccato homicidii sub peccato furti, uel rapinae.

ARTICVLVS II.

Vtrum sit licitum occidere peccatorem.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod non sit licitum occidere homines peccatores. Dominus enim in Mat. 13. in parabola pharisaeorum dixit, qui sunt sicut zizania, qui sunt filii nequam, ut ibidem dicitur, sed omne quod est prohibuit a Deo, est peccatum: ergo occidere peccatorem est peccatum.

¶ 2. Praet. Iustitia humana consistit in iustitia diuina: sed secundu diuinam iustitiam peccatores ad penitentiam reseruantur, sicut illud Ezec. 18. Nolo mortem peccatoris, sed magis ut conuertatur, & uiuat.